

ЕКСПЛОЗИЈА
У ВОЈНОМ
СКЛАДИШТУ
“ПАРАЋИНСКЕ УТРИНЕ”

ВЕЛИКИ ПРАСАК

Због недостатка складишног простора након последњег рата и немаштине отежано је чување убојних средстава, онемогућени су и њихово редовно одржавање и смештај у типске објекте. Најодговорнији људи Министарства одбране, Генералштаба Војске Србије и војне логистике тврде да су о том озбиљном проблему обавештавали и најмеродавније државне органе. Догађај у Параћину је зато несумњива опомена и надлежнима који би требало да извуку јасне поуке и предузму потребне мере како се овакви акциденти не би више догађали. Времена за чекање није било ни јуче, а данас га поготово нема.

Снимак Р. ПОПОВИЋ

Зору 19. октобра одјекнуле су експлозије које су нарушиле мир поморавских градова Параћина, Ђуприје, Јагодине и околних села. Серија снажних детонација из правца складишта 201. позадинске базе на Карађорђевој брду код Параћина почела је тачно у 3.47 часова. Очевици говоре о седам јаких експлозија, а она најјача, у шест часова ујутру, осетила се и у осамдесет километара удаљеном Нишу.

Мирис барута ширио се моравском долином. Параћин и Ђуприја су подрхтавали као да је земљотрес, а на небу су се указивале ужарене печурке високе стотинак метара. У поморавске градове уселили су се немир и неизвесност. Детонације су вратиле сећање на слике из 1999. године и период када их је НАТО засипао бомбама. Удари су својом силом из складишта избацили гомиле неексплодираних граната и друге муниције и расули их више километара унаоколо. Био је то разлог и за привремену обуставу саобраћаја на ауто-путу Београд–Ниш. Спороличне експлозије одјекивале су током целог дана.

На место збивања дошли су министар одбране Зоран Станковић, заступник начелника Генералштаба Војске Србије генерал-мајор Здравко Понош и командант Копнених снага генерал-потпуковник Младен Ђирковић, а у касним поподневним сатима у Параћин је стигла и делегација Владе Србије са председником Војиславом Коштуницом на челу. Високи државни и војни званичници закључили су да, срећом, нема погинулих и теже повређених, али да има велике материјалне штете – порушених кровова и поломљених стакала. Влада Србије донела је одлуку да, из интервентне буџетске резерве, издвоји 50 милиона динара као помоћ параћинском крају, тако да је готово одмах почело санирање последица те страховите експлозије.

Али, пођимо редом.

■ ДРАМА НА КАРАЂОРЂЕВОМ БРДУ

Ништа није наговештавало да ће та ноћ по било чему бити посебна. Припадници чуварске службе у складишту убојних средстава “Параћинске утрине” обављали су, како се то каже, редовне задатке. Војници по уговору Дарко Видачак, Александар Милојевић и Бобан Петровић кретали су се уобичајеним правцима и бринули о безбедности складишта, а војници на одслужењу војног рока Раде Михајловић и Ненад Младеновић отишли на заслужени починак. Ноћ је била мирна. Превисше мирна, чинило се...

У глуво доба, један од чувара чуо је прасак налик пешадијској ватри, па је потрчао до кућице да о томе извести командира, старијег водника Душана Вељковића. Истовремено, он је приметио и дим из дела складишта где се налазила платформа са сандуцима пуним противавионских метака од 20 мм. У тренутку када је чувар извештавао командира, одјекнула је и прва експлозија.

Чувари су од места експлозије били удаљени само 70 метара. Нису знали шта се дешава и питали су се да ли су нападнути?

Почеле су стравичне детонације. Вељковић је донео одлуку да евакуише припаднике чуварске службе. Али водич службених паса Дарко Видачак није отишао. Ускочио је у одбрамбени ров, у коме је провео наредне сате или... читав живот! Изнад његове главе све је пламтело и прштало од експлозија које су почеле са фаталне “платформе два”, где се налазило 1.700.000 метака калибра 20 милиметара.

На суседној платформи биле су ускладиштене гранате калибра 100 мм и противтенковске мине, које су, такође, почеле да “лете у небо”. Детонације и ударни таласи узрок су експлозије и оближњег зиданог магацина, у коме се налазило 360 тона убојних средстава.

Серије експлозија нису престајале. Ударни талас избацио је Дарка Видачака из рова. Тада је схватио да му је једини спас у бекству са критичног места.

Око пола пет ујутро, мештани избегличког насеља “7. јули” чули су војнике како трче. Војници су људима рекли: “Ништа не можемо да учинимо... Бежите, тек ће да буде катастрофа”. Нема сумње, старији водник Вељковић и његови војници, заиста, нису могли ништа више да учине и права је срећа што су успели да сачувају своје животе. Старешине и војнике прихватиле су колеге из Параћина и наредног дана упућени су у Војну болницу у Нишу.

Тако је завршена драма људи који су обезбеђивали војно складиште, док је драма Параћинаца, Ђупријана и Јагодинаца продужена до самог мрака. Истина, експлозије су с временом слабиле, да би, пред ноћ, потпуно престале. Без обзира на то, даљи ток догађаја није се могао предвидети. Осам Ђупријана је лакше повређено од лома стакала и њима је указана помоћ у болници. Железнички и саобраћај ауто-путем је, због предострожности, био затворен, а школе и децја вртићи нису радили. Најтеже стање забележено је у некадашњем насељу оmlадинских радних акција, у коме су смештене избеглице, и у “Минеловом” насељу у Ђуприји. Ипак, панике није било; грађани су чистили стакло по кућама и испред својих радњи, а и на улице се враћао свакодневни живот.

У првој изјави после експлозије у параћинском складишту, министар одбране Зоран Станковић нагласио је да у ваздуху нису регистровани хемијска загађења нити повишене концентрације било ког елемента. Посебно је скренуо пажњу и на чињеницу да, у радију су од десет километара, има разбацаних минско-експлозивних средстава и упозорио грађане да такве делове не дирају, већ да о томе одмах обавесте надлежне стручне службе.

Припадници Војске Србије, одмах после првих експлозија, предузели су мере обезбеђења и укључили се у бројне активности како би смањили размере штете која је настајала. Хеликоптерска јединица са Аеродрома “Батајница” и војни противпожарни састави ангажовани су у гашењу пожара који је почео да се шири ван складишта.

■ ДАН ПОСЛЕ

Командант Копнених снага генерал-потпуковник Младен Ђирковић, командант гарнизона Ћуприја пуковник Векослав Цветковић, командант 201. логистичке базе пуковник Божа Јовановић и њихови сарадници ангажовали су инжењерце, пиротехничаре, војне полицајце, везисте, електричаре и друге стручњаке који су радили све што је било у њиховој моћи како би последице експлозије биле што брже уклоњене. Војни полицајци обезбеђивали су прилазе складишту и спроводили мере заштите људских живота, поготово на местима где је процењено да има расутих експлозивних средстава, док су специјализована инжењеријска јединица и екипе пиротехничара почели да рашчишћавају угрожене деонице ауто-пута и уништавају минско-експлозивна средства по пријавама грађана.

– Две екипе пиротехничара већ првог дана – каже координатор рада инжењераца, пиротехничара из ТРЗ Крагујевац и органа локалне самоуправе потпуковник Милорад Кузмановић – пронашле су на ауто-путу осам мина и метака и са две локације у Ћуприји уклониле три ракете и два ракетна мотора. Другог дана пиротехничари су приоритетно стварали услове за повратак мештана избегличког насеља у своје домове и рашчишћавали пут до складишта. На путу је пронађено 13 мина, кумулативних метака, бојних глава и пројектила. На простору од ауто-пута до складишта пиротехничари су открили 16 мина и пројектила. Нешто касније, у ове послове укључила се и екипа Управе за одбрану Републике Србије.

Санација на месту експлозије протекла је уобичајеном динамиком.

– У широј зони налазио се мали број неексплодираних средстава. Очекујемо да ће се ближе центру настанка експлозије број пронађених неексплодираних убојних средстава драстично повећати. То што смо до сада урадили, представља, заправо, тек увод у обиман и сложен посао који је пред нама – каже вођа екипе пиротехничара мајор Милан Милошевић.

Пиротехничари раде по установљеној и у Војсци уобичајеној пракси претраге места настанка експлозије. А она се заснива на видљивој претрази, идентификацији и уништавању експлозивних убојних средстава. Међутим, по принципима хуманитарног размирирања постоји обавеза да се терени прегледају до дубине 40 цм, а за тај ниво

ИЗМешТАЊЕ СКЛАДИШТА

– Војска је брзо реаговала – наглашава председник општине Параћин Саша Пауновић. – Војска је обезбедила простор, рашчистила ауто-пут и неке делове града. Представници Војске су одмах изашли на лице места, тако да у том погледу немамо примедби на понашање и рад војника и старешина ВС. Ми ћемо сигурно на скупштини донети одлуку и затражити измештање складишта. Овај објекат је ту више од 40 година, али мислим да такви објекти треба да се граде много даље од насеља.

ВЕЛИКИ ДРЖАВНИ ПРОБЛЕМ

– Очекујем да органи правосуђа и тужилаштва обаве истражне радње и да све нас обавесте шта се десило у складишту – рекао је министар одбране Зоран Станковић. – После тога утврдићемо одговорност сваког од нас. Јавност треба да зна да су од распада претходне Југославије муниција и материјална средства пресељавана овде са многих простора. Током 1999. велики број складишта је уништен у бомбардовању, а онда није било довољно смештајног простора да се сва та муниција смести по пропису. Пошто није било довољно објеката, муниција је смештана на површини земље, по прописима за такву врсту складиштења, али се показало да је и то веома опасно. Ми смо 8. фебруара ове године о томе обавестили Одбор за одбрану Скупштине државне заједнице Србија и Црна Гора. И за следећи састанак Одбора била је припремљена слична информација, али тада државна заједница више постојала. Јасно је да чување убојних средстава представља велики државни проблем, који ћемо морати да решавамо онако како се то свуда у свету ради. У овим околностима то је изузетно тешко због више разлога. Потребно је да се поштују сви прописи. Поред таквих складишта су објекти дивље градње, што је недопустиво. Градови су се ширили, а Војска није измештала своја складишта. Сада је и то потребно урадити. Имали смо среће у овим догађајима и надам се да ћемо обезбедити потребна средства и изместити све магацине на безбедне локације где неће представљати опасност за становништво и животну средину.

претраге војни пиротехничари немају потребна техничка средства, као што су детектори метала. У том делу посла драгоцену би била помоћ међународних организација за размирирање. Завршетак дубинске претраге великих органичних површина нестрпљиво очекују пољопривредници како би завршили јесење сетвене радове.

Већ на самом улазу у разорно складиште “Параћинске утрине” запажа се да су портирница и командна зграда потпуно униране. Оштећене су и зграде зиданих магацина, које су високи земљани грудобрани спасли од експлозија и тако умањили последице акцидента. На пола километара од главног улаза језив призор: кратери, јак мирис барута, изгорела трава, поломљено дрвеће, разбацани остаци експлодираних мина и ракета... али и неексплодирани пројектили који и даље злокобно прете. Свуда су остаци сагорелих дасака, земље, бетона... Занимљиво је да је пронађено десет од 12 немачких овчара који су чували објекат. Претпоставља се да су сви пси чувари преживели.

Од команданта 201. позадинске базе пуковника Боже Јовановића сазнали смо да се у складишту налазило 3.500 тона минско-експлозивних средстава. После експлозија преостало је хиљаду тона муниције у зиданим магацинима. На тим магацинима су срушени кровови, што значи да даљи поступак са сачуваном муницијом неће бити нимало једноставан.

ПЛАКАТИ УПОЗОРЕЊА

Неколико дана после експлозије у војном складишту министар одбране Зоран Станковић сусрео се са командантом Копањених снага генерал-потпуковником Младеном Ђирковићем, начелником Поморавског округа Драгославом Стевановићем, председником општине Ђуприја Љубомиром Марићем, председником општине Параћин Сашом Пауновићем, представницима цивилне заштите и другим органима локалне самоуправе. На том састанку сагледане су активности Војске и локалних органа на санирању последица експлозије. У Ђуприји су формиран Штаб за елементарне непогоде и 14 комисија које су обишле град и утврдиле оштећења на 4.000 објеката. Најчешћа последица експлозија јесу разбијена стакла, а већа оштећења забележена су у два села најближа складишту и индустријској зони (крбови, прозори и плафони). Параћинска општина је ангажовала својих 70 радника на попису штете. Они су утврдили оштећења на 2.900 објеката. Радови на отклањању оштећења увелико трају. Сада је, ипак, најважније, како рече Драгослав Стевановић, спречити накнадне штете, јер би било жалосно да се и поред свих напора Владе, Војске и општина догоди нешто трагично. Зато је Министарство одбране урадило плакате упозорења локалном становништву да не улази на непретражене просторе и да се свако пронађено неексплодирано убојно средство пријави МУП-у.

■ НЕДОСТАК СКЛАДИШНОГ ПРОСТОРА

Процене говоре да је штета велика, мада треба нагласити да је код изгореле муниције, углавном, реч о неперспективним средствима која су већ повучена из оперативне употребе и предвиђена за уништење. До сада та средства нису била уништена због недостатка новца. Наиме, Војсци Србије требаће, овом динамиком, најмање десетак година да контролисано уништи неперспективна убојна средства, мада би се, да је обезбеђен новац за тај посао, он могао објективно завршити за неколико година.

После несреће таквих размера, намеће се питање – како и зашто се то догодило? У јавности се из дана у дан појављују спекулације о томе; говори се о могућој диверзији, па и о неком прелету тајанственог авиона. Војни и државни органи су више пута поновили да нема индиција да је експлозија у војном складишту последица диверзије, тј. да је безбедност складишта угрожена споља или изнутра. Генерал Здравко Понош изјавио је да серија експлозија у војном складишту муниције код Параћина највероватније изазвана “техничким разлозима складиштења барута”.

Пиротехничка средства, свакако, носе у себи елемент ризика са којим се мора рачунати. Досадашња домаћа и светска искуства говоре да узроци активирања муниције могу бити различити (самозапаљење, нестабилан барут, пожар, удар, трење, варница...). Барут јесте нестабилна компонента у саставу сваког убојног средства и у њему се, за време складиштења, дешавају одређене промене. Постоји, наравно, дефинисана процедура чувања убојних средстава која мора обезбедити температуру стабилност, заштићен простор од дејстава влаге, корозије и другог што може да доприне да неко убојно средство постане нестабилно. До сада доступни подаци указују на могућност да управо ту треба тражити разлог за експлозију складишта у

Параћину. Наиме, о температурној стабилности не може се ни говорити у ситуацији када се муниција чува испод церада, где се распони температуре крећу од 40 степени Целзијусових лети, па до -30 зими.

Јасно је да све претпоставке о узроку експлозије треба оставити по страни и сачекати завршетак званичне истраге. Истражни судија Округног суда у Нишу Радомир Младеновић и заменик окружног јавног тужиоца Ђура Благојевић су, у пратњи вештака Зорице Суботић и два пиротехничара ВС задужена за проверу терена, изашли на лице места.

– Обишли смо командни део на улазу у складишни комплекс. Али стали смо са увиђајем код магацина у коме су артиљеријске гранате, јер се конструкција обрушила у унутрашњост објекта. Пиротехничари тврде да није упутно било шта померати, јер се не зна да ли још нешто тиња у унутрашњости и какви се процеси одвијају у унутрашњости – каже истражни судија Радомир Младеновић.

Шта рећи на крају?

Подаци су неумољиви. У току напада НАТО на нашу земљу уништено је око 70 посто војних складишта, баш као што је и само складиште код Параћина било стална мета бомбардера и крстарећих ракета. Због недостатка складишног простора након последњег рата и немаштине отежано је чување убојних средстава, онемогућени су и њихово редовно одржавање и смештај у типске објекте. Најодговорнији људи у МО, ГШ ВС и војне логистике тврде да су о томе обавештавали и најмеродавније државне органе. Уосталом, и магазин “Одбрана” је о том великом проблему не тако давно писао. Догађај у Параћину несумњиво је последња опомена да сви надлежни извуку поуке и предузму потребне мере. Времена за чекање није било ни јуче, а данас га поготово нема. ■

Зоран МИЛАДИНОВИЋ
Снимио Саша ЂОРЂЕВИЋ

ТОЛИКО КОЛИКО ПАРА БЕЗБЕДНОСТИ

Експлозијом у Параћину отворена је Пандорина кутија. Сада је постало јасно да Војска сама не може да се избори са проблемом нагомиланих убојних средстава. Од оних који земљу воде и "одрешене кесе" зависиће да ли ће Србија постати буре барута или барутна депонија.

Када се код нас догоди нека несрећа, попут ове последње у складишном комплексу *Параћинске утрине*, сви су склони да причају о могућим диверзијама, несавесном људском фактору или о опасности која прети градовима због близине војних магацина, али се угрожена безбедност не сузбија речима, изјавама и претпоставкама већ предузетим мерама. А шта је учињено да се несрећа не деси? Шта је урадила Војска, а шта нису државни органи? Део приче о складиштењу, чувању и одржавању убојних средстава сазнали смо у Управи за логистику ГШ ВС и у Техничком ремонтном заводу у Крагујевцу.

■ ОПАСНА ЧЕСТА ПРЕМЕСТАЊА

Једно је сигурно – наша војска има савремене прописе за складиштење, чување, испитивање и праћење стања убојних средстава и они су усаглашени са међународним стандардима. Исто тако, велики магацини квалитетно су изграђени и заштићени од евентуалних несрећа. Али, шта се налази у њима? Складишта су пуна убојних средстава старијих од 15 година, наслеђених од бивше ЈНА, а од агресије у којој је уништено 70 одсто складишног простора, велика количина муниције налази се на отвореном.

– Није никаква тајна да су током агресије 1999. убојна средства из свих складишта, па и оних великих какво је параћинско, размештена на већи број локација (60 до 90) које су биле удаљене око 100 км од матичних, где су постојали неадекватни услови чувања. Када је престала агресија, требало је вратити сва та убојна средства, а рок за повратак био је кратак – 28 дана. То је условило да се измешају лабораторне серије и чињеница је да смо те године изгубили устаљен систем праћења квалитета муниције – каже потпуковник Расим Цириковић из Управе логистике ГШ ВС.

Наш саговорник наводи да је Техничка управа ГШ иницирала да се проблем реши још 2002. али тада није било ни слуха ни пара за то. Тек је 2004. почела израда јединствене базе података за праћење квалитета и квантитета убојне муниције. Тај посао је недавно завршен и следи његова примена.

Али, то није крај приче. Чињеница је да су се у Војсци реформске промене одвијале веома брзо – гасиле су се јединице, формиране нове, а оне су из складишта узимале најбољу муницију, док су остатак преузимале надлежне позадинске базе и складиштиле га на отвореном, до отуђења. Примопредаја тих средстава била је брза и није увек извођена на квалитетан начин.

Наступиле су и кадровске промене. Преко ноћи су малтене пензионисане искусне старешине, повећан је обим посла, а о имовини вредној милијарде динара сада брину млади и недовољно искусни. И данас су руковоаци магацина људи који су завршили шестомесечне или једногодишње курсеве.

■ НЕУСПЕЛИ ТЕНДЕРИ

Није лако решити ни проблем прекобројне муниције. У глашавању сувишних убојних средстава процедура је сложена и дуготрајна. Најпре се у јединицама, на нивоу трупе, потенцира шта је вишак, а како је Управа за развој ГШ, тактички носилац свих убој-

них средстава, она мора да се сагласи са отуђењем муниције. На основу добијене сагласности Управа за логистику (Г-4) припрема податке за Колегијум начелника ГШ и суштина је да се на том телу верификује стварни вишак. Предлог се затим доставља Управи за одбрамбене технологије, где се припремају подаци за продају, а Управа за снабдевање расписује тендер.

Највећи проблем, међутим, управо представљају тендери. Они трају дуго, често по две године, а за поједина убојна средства тендер је понављан и три пута. Муниција се слабо продаје јер та цена, по прописима, не сме да падне испод 20 одсто од набавне. Ако се убојна средства не продају, морају да се расходују (делаборишу – преведу у мање опасне компоненте или униште), што неко мора и да плати. Али, држава и Војска, за те наме-не немоју довољно новца.

Са аспекта складиштења убојна средства стоје напољу и чекају потенцијалног купца. За то време издваја се новац за њихову сталну контролу – било да је реч о редовним техничким прегледима, лабораторијским анализама барута и контролно-техничким гађањима која ТРЗ Крагујевац спроводи у оквиру ТОЦ-а у Никинцима.

– Ми смо у бившој државној заједници имали две колекције барута – број 1 у ТРЗ Крагујевац, и колекцију 2 у Сасовићима на мору. То дуплирање није било случајно јер су се радиле упоредне анализе истог узорка, с тим што је у Сасовићима он подвргнут екстремнијим условима чувања и на основу анализа добијани су на време подаци о стању стабилности барута. Нестабилна муниција се по хитном поступку издвајала из стока, узимала из свих јединица и уништавала у року од месеца дана – објашњава Цириковић.

Данас је један од главних захтева растерећење складишних комплекса и смањење нарушене и спољње и унутрашње пиротехничке безбедности у већини складишта. Са тим проблемима бориће се и новоосновани тим сачињен од људи из надлежних управа Генералштаба, који имају конкретна задужења.

■ РЕСТРИКТИВНО ИСПИТИВАЊЕ

Веома важна карика у испитивању квалитета убојних средстава је Технички ремонтни завод у Крагујевцу. Они послују по принципу стицања и расподеле дохотка и, како каже директор пуковник др Југослав Радуловић, послове ремонта и одржавања реализују на основу уговора и плана претпостављених команди. Управа за одбрамбене технологије надлежна је за уговарање генералног ремонта, а за техничко одржавање Управа логистике ГШ.

Технички ремонтни завод из Крагујевца, највећи центар те врсте на Балкану, технички је и материјално способан да ремонтује, одржава, уништава муницију и да учествује у санацији места ма-

Потпуковник Расим Цириковић:

– У Србији се још увек на отвореном простору, у више складишних комплекса, налази око 10.600 тона убојних средстава. Потребно је изградити још два складишта од око 12.000 квм.

– Прописи налажу да 2–2,5 км од складишног комплекса не сме да буде ниједан објекат, чак ни далековод. А управо је у близини парафинског магацина никло викенд насеље. И градитељи аутопута свесно су протегли трасу туда иако су знали да пролази поред складишта муниције.

била на борбеном положају, доживела дејство непријатеља, више пута сељена. А сва она морају да прођу ригорозну контролу и оцену даље судбине. Проблем је што тренутно на стоку у Војсци има измешаних око 5.000 лабораторних серија.

– Основна мана је што се испитивање и праћење стања муниције не спроводи потпуно него рестриктивно, према одобреним финансијским средствима. На пример, ако су према критеријуму за контролно испитивање ове године одређене лабораторне серије, а пошто их има много и то пуно кошта, онда се бирају, према неким показатељима, репрезентативне серије које се испитују, уместо да се проверава све, што стандарди и предвиђају. Бирају се само оне за које се сматра да су највише изгубиле на својим одликама – каже Милосављевић.

Ту постоји још један проблем, а њега појашњава потпуковник Славиша Стојиљковић, начелник лабораторије за испитивање стабилности барута:

– Систем узорковања је врло дискутабилан уколико имате велику разноликост средстава и ако муниција има различит животни пут. Најлакше је узети репрезентативан узорак кад су средства прописно чувана у магацину, али кад имате умножен број лабораторних серија, мале количине у свакој од њих, а свака има другачији животни пут, онда је то испитивање

Пуковник др Југослав Радуловић:

– Рок употребе муниције је, по правилу, 15 година. После тога се перспективна муниција ремонтује, а остала уништава. Ремонт се практично добијају нова убојна средства по цени која је 40 одсто од производне. На тај начин се остварује двострука уштеда – продужује се век старој муницији и не троше средства за њено уништење.

ЗАВРШЕНА БАЗА ПОДАТАКА

– На захтев Управе за логистику, ТРЗ Крагујевац израдио је за Војску информациони систем о стању убојних средстава. То је круна целокупног пописа на терену који се одвијао протеклих годину и по дана. Циљ је био да се установи техничко стање и евидентирају све лабораторне серије муниције које се налазе у Војсци. Попис је завршен и следи дистрибуција тог програмског пакета. На нивоу Генералштаба знаће се где се која врста муниције налази, колико је има и ког је квалитета. База ће се редовно ажурирати, у складу са реалним променама – објашњава потпуковник Стојиљковић.

много сложеније и захтева ширу базу узорака и не може се свести на ограничен број и рећи да је то репрезентативан узорак. Да је среће и више пара био би повећан и број узорака на којима се спроводе та испитивања.

Кроз испитивање хемијске стабилности барута у ТРЗ Крагујевац годишње прође 500–600 узорака, и у целом циклусу од пет година обави се између 2.500 и 3.000 испитивања. Контролна испитивања гађањима, која су далеко скупља, годишње прође само од 50 до 70 узорака. Она се изводе на полигону у Никинцима.

Потпуковник Драшко Милосављевић:

– Муниција која стоји на отвореном пет пута брже "стари" од оне која је у магацину. Разлог за то су изложеност променама микроклиматских услова, температуре, влаге...

– Сада треба најмање размислити о измештању магацина и пресељењу касарни из центра града јер је то скретање на погрешан колосек. Довођење муниције у потпуно стабилно стање мање кошта него зидање нових објеката. А ако муниција није безбедна, неће то бити ни ако је изместимо у неку забит.

У ТРЗ кажу да би сада сви хтели да се реше не исправне муниције, а то не може преко ноћи. Није довољно констатовати стање већ треба предузети корективне мере, а оне нису бесплатне. Међутим, та средства су мања од оних која ће се утрошити за санирање последица експлозије у Параћину.

Једно је сигурно: Пандорина кутија је отворена и Војска сама са тим проблемима не може да се избори. Од оних који земљу воде и "одрешене кесе" зависиће да ли ће Србија постати буре барута или барутна депонија. ■

Мира ШВЕДИЋ

САОПШТЕЊА

О ЛИШАВАЊУ СЛОБОДЕ БОБАНА МИЛЕНКОВИЋА И ШЕФКА ТАИРОВИЋА 1999. ГОДИНЕ

У вези са написима у медијима о лишавању слободе Бобана Миленковића и Шефка Таировића 1999. године, који су у то време били припадници Војске Југославије, Министарство одбране изнело је 17. октобра следеће чињенице:

У рејону граничног прелаза са Албанијом *Ћафа Морина*, 13. априла 1999. године, припадници ОВК лишили су слободе припадника 125. моторизоване бригаде ВЈ војника Бобана (Драгољуба) Миленковића, рођеног 2. априла 1978. године у Врању. У том рејону, између 23. и 24. априла 1999. године, припадници ОВК лишили су слободе и војника Шефка (Фарије) Таировића, из исте јединице, рођеног 26. августа 1976. године у Нишу.

Делегација Међународног комитета Црвеног крста (МКЦК) у СРЈ обавестила је 18. априла 1999. године Генералштаб Војске Југославије (у то време Штаб Врховне команде) да се заробљени припадник ВЈ Бобан Миленковић налази у Тирани, Албанија, и да га је тамо 17. априла 1999. године посетио делегат МКЦК у тој држави. Из копије заробљеничког картона МКЦК види се да је војник Миленковић лишен слободе 13. априла 1999. године и да се од 16. априла исте године налазио у војној бази САД у Тирани.

Према изјавама тадашњих војника Таировића и Миленковића, датим надлежним државним органима, они су једно време провели на неутврђеној локацији у Немачкој.

Представници Међународног комитета Црвеног крста, на југословенско-мађарској граници, предали су 18. маја 1999. године војнике Бобана Миленковића и Шефка Таировића органима Савезне Републике Југославије. ■

КАДРОВСКЕ ПРОМЕНЕ У ЦЕНТРАЛНОМ ДОМУ ВОЈСКЕ

У вези са написима и спекулацијама у појединим медијима о предстојећој кадровској промени у Централном дому Војске Србије, Управа за односе са јавношћу Министарства одбране најодлучније одбацује све инсинуације да је та промена узрокована било каквим притисцима или утицајима.

Наглашавамо да је комерцијални закуп сале за свадбу сина Томислава Николића одобрен у редовном поступку и унет у седмични распоред активности Централног дома Војске Србије за период од 27. септембра до 3. октобра 2006. године.

Поступак за премештај по потреби службе пуковника Зорана Пешића покренут је раније и у искључивој је надлежности војне организације. Прве административне радње у процедури за премештај пуковника Пешића покренуте су 21. септембра 2006. године на основу траженог извештаја о комерцијалном закупу простора у Централном дому Војске Србије за период од 1. октобра 2005. године до 31. августа 2006. године.

С обзиром на то што је за премештаје официра чина пуковника надлежан министар одбране, тај предмет био је изнет на Колегијуму министра одбране 29. септембра 2006. године, када је донета одлука да се премештај изврши. Реализација те одлуке је у току.

О одлуци пуковник Зоран Пешић је усмено обавештен ујутро првог радног дана после заседања Колегијума, на редовном састанку свих начелника потчињених установа у Управи за односе са јавношћу.

Будући да оглашавање у јавности оваквим поведима није уобичајено и да је пуковник Зоран Пешић неовлашћеним и нетачним иступањем у средствима јавног информисања учинио повреду војне дисциплине, против њега ће бити покренут дисциплински поступак. ■